

BACHELOROPPGAVE

Foreldresamarbeid med fokus på annen kultur

Parent collaboration where the focus is different cultures

Kandidatnummer: 522

BACH301

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Yvonne Bakken

Innleveringsdato: 25.05.2022

Antall ord: 8874

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

Title: Parent collaboration where the focus is different cultures

This paper tries to explore the challenges one may face as a kindergarten teacher communicating with parents with a background from different cultures. The paper looks at culture, intercultural competence, diversity, and parent collaboration. The paper also includes two studies, one from Norway and one from Helsinki, Finland.

The following thesis is: “How can one communicate with parents with a background from a different culture than Norwegian/Scandinavian, and what are the challenges one may face by doing so?”

The results are that there are several challenges including language, time, and personnel. To better communication with parents with a background from a different culture it is important to start the work internally. One must be aware of the responsibility and meet parents with an open mind, respect, and acknowledgement.

Innholdsfortegnelse

Abstract	1
1.0 Introduksjon	4
1.1 Bakgrunn for valg av problemområde	4
1.2 Problemstilling	4
1.3 Sentrale begreper	5
2.0 Teori	6
2.1 Kultur	6
2.2 Interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon	7
2.3 Interkulturell kompetanse	8
2.4 Mangfold	9
2.5 Begrepene i et mangfoldig samfunn	9
2.6 Barnehagens møte med mangfold	10
2.7 Ulike tilnærminger til mangfold	11
2.8 Godt foreldresamarbeid	14
2.9 Utfordringer ved foreldresamarbeid	15
3.0 Metode	17
3.1 Hva er metode?	17
3.2 Litteraturgjennomgang som metode	17
3.3 Metodens svake og sterke sider	18
3.4 Litteratursøk	19
4.0 Presentasjon av forskningsartiklene	20
4.1 <i>Early childcare as arenas of inclusion: the contribution of staff to recognising parents with refugee backgrounds as significant stakeholders</i>	20
4.2 <i>Immigrant Parents' Perspectives on Early Childhood Education and Care Practices in the Finnish Multicultural Context</i>	21
4.3 Sammendrag av artikler	23
5.0 Drøfting	25
5.1 Drøfting av den finske artikkelens funn	25
5.2 Drøfting av den norske artikkelens funn	25
5.3 Kommunikasjon og foreldresamarbeid	27
6.0 Svar på problemstillingen	29
7.0 Avslutning	30
Litteraturliste	31

1.0 Introduksjon

1.1 Bakgrunn for valg av problemområde

Bakgrunnen for valg av problemområde er min egen interesse i å finne ut hvordan barnehager samarbeider med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Før jeg startet på barnehagelærerutdanningen hadde jeg ikke så mye erfaring med hva det vil si å samarbeide med foreldre og viktigheten med dette samarbeidet. Foreldre som kommer fra andre land, har gjerne ikke opplevd et godt foreldresamarbeid dersom barnet har gått i en annen barnehage tidligere. Dette har fått meg til å tenke på de foreldrene som ikke har god erfaring eller ingen erfaring fra barnehager fra før. Hvilke utfordringer og opplevelser kan det være de møter på i den norske barnehagen?

Barn og foreldre skal møtes med respekt og en åpen, inkluderende holdning av barnehagen. «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Dette innebærer at det er personalets ansvar å få til god kontakt og samarbeid med foreldre. Foreldre med minoritetsbakgrunn, og foreldre generelt, skal føle seg velkommen og sett i barnehagen. Her må personalet legge til rette og vise interesse for at også foreldrene som har minoritetsbakgrunn blir kjent med den norske barnehagen. Personalet kan for eksempel ha samtaler med foreldre der de får anledning til å stille spørsmål og komme med innspill til den nye hverdagen deres.

1.2 Problemstilling

«Hvordan kan man kommunisere godt med foreldre med bakgrunn fra annen kultur, og hvilke utfordringer kan man møte på?».

For at barnets utvikling skal bli best mulig er det viktig med et godt samarbeid mellom barnehage og hjem. For at barn skal få den støtten de trenger ut fra kulturelle og individuelle forutsetninger må samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet være bra. Barnehagens nære støtte til hjemmet vil støtte barna ut ifra deres forutsetninger, erfaringer, kunnskaper og behov. Glaser (2018) skriver foreldre har kunnskap om hva barna mestrer, hva de er interessert i og hvilke språklige kompetanser de har (Glaser, 2018, s. 114). I denne oppgaven

vil jeg se på hvordan man kommuniserer med foreldre med bakgrunn fra annen kultur, jeg vil også se på hvilke utfordringer man kan møte på.

1.3 Sentrale begreper

Når jeg skriver denne oppgaven vil jeg, i neste kapittel, gå inn på ulike begreper som kultur og interkulturell kommunikasjon, et annet begrep jeg vil trekke inn er interkulturell kompetanse. En barnehagelærer bør ha kunnskap om disse begrepene og meningen med de i arbeid med flerkulturelt foreldresamarbeid. Deretter vil jeg se nærmere på begrepet mangfold, barnehagen sitt møte med mangfold og ulike tilnærminger til mangfold. Til slutt vil jeg se på hva godt foreldresamarbeid er.

2.0 Teori

I dette kapittelet av bacheloroppgaven vil jeg gjøre rede for teori som er relevant for samarbeid mellom barnehagen og flerkulturelle foreldre. Jeg vil starte med å skrive om kultur og deretter gå inn på interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon. Jeg vil også skrive om interkulturell kompetanse, på bakgrunn av at en barnehagelærer bør ha kunnskap om dette i arbeid med flerkulturelt pedagogisk arbeid. Videre vil jeg trekke inn mangfold, barnehagen sitt møte med mangfold og ulike tilnærminger til mangfold. Til slutt vil jeg ved bruk av en systematisk litteraturstudie som metode se på hva et godt foreldresamarbeid kan være og utfordringer ved foreldresamarbeid.

2.1 Kultur

Kultur er et begrep som ofte blir brukt og har gjerne forskjellig innhold i ulike sammenhenger. En sosialantropolog, Arne Martin Klausen, definerer at begrepet kultur er «ideer, verdier, normer, regler, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon og som man forsøker å bringe videre, ofte noe forandret, til neste generasjon» (Aare & Blom, 2019, s. 146). Thomas Hylland Eriksen er en annen antropolog som mener at kultur er det som gjør kommunikasjon mulig (Eriksen, 1993, referert i Aare & Blom, 2019, s. 146). Det samfunnet vi lever i, er sammensatt av forskjellige mennesker som tilhører ulike kulturer, men ifølge Klausen og Eriksen handler ikke kultur bare om etnisitet. Alle mennesker tilhører en kultur. Et eksempel vi kan trekke inn her er barneoppdragelse. Ifølge Qureshi er oppdragelse noe som angår de fleste i samfunnet og er en del av sosialiseringen. Dette er noe fag- og profesjonsutøvere lenge har vært opptatt av. Et spørsmål man kan stille er om beskrivelsen av oppdragelse knyttet til etniske minoriteter i Norge rommer mangfold, ulikhet, bevegelse og utvikling (Qureshi, 2008, s. 127). Oppdragelse som begrep er ikke kulturnøytralt ifølge Johannessen, oppdragelse her innebærer at foreldre og omsorgspersoner ser på seg som aktive når de påvirker barnet (Johannessen, 2007, s. 56).

Som barnehagelærer er det viktig å ha forståelse og kunnskap om hvordan kulturen er med på å forme oss, det er viktig å ikke undervurdere betydningen av kultur og kulturelle forskjeller i møter mellom mennesker. Men man kan ikke bli for opphengt i kulturelle forskjeller at en ikke ser at mennesker med ulik kultur og kulturell bakgrunn har mye til felles (Aare & Blom, 2019, s. 147).

For å kunne forstå andre sin kultur, er det viktig å ikke være etnosentrisk, som vil si å vurdere andre sin kultur med utgangspunkt i vår egen. Eriksen (1998) definerer etnosentrisme som «bruken av eget samfunn som målestokk for andre samfunn, der de andre fremstår som underlegne» (Eriksen, 1998, referert i Aare & Blom, 2019, s. 149). Videre mener Eriksen (1998) at utgangspunktet vårt bør være mest mulig verdinøytralt og kulturelt relativt for å kunne forstå andres kultur (Eriksen, 1998, referert i Aare & Blom, 2019, s. 149). Å ha en kulturelt relativistisk holdning er å ha synspunktet om at kulturer er relative og bare kan forstås ut ifra seg selv (Eriksen og Sajjad, 2020, s. 48). Det er altså det motsatte av være etnosentrisk. Ifølge Eriksen og Sajjad er verken ren etnosentrisk holdning eller ren kulturelt relativistisk holdning mulig eller ønskelig i praksis. Dette er på grunn av etnosentrikeren kan bli ute av stand til å kommunisere med resten av verden og han ser bare forvrengte speilbilder av seg selv uansett hvor han snur seg. Kulturelt relativisten blir på sin side ute av stand til å ta moralsk stilling til noe som helst (Eriksen og Sajjad, 2020, s. 48).

2.2 Interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon

Begrepene interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon blir ofte brukt om hverandre, men et skille mellom disse er at interkulturell kommunikasjon blir brukt for å beskrive når mennesker med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer. Tverrkulturell kommunikasjon blir brukt for å beskrive de mer strukturelle rammene og kulturelle trekkene som kan ha betydning når mennesker med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer med hverandre (Bergersen, 2017, s. 165). Tverrkulturell kommunikasjon omfavner mer enn interkulturell kommunikasjon, det siste kan forstås på et mer praktisk nivå, mens det første er et mer samfunnsanalytisk og teoretisk perspektiv (Bergersen, 2017, s. 165). Disse begrepene går ofte inn i hverandre fordi man gjerne vil si noe idealtypisk om noe en kan forvente i møte med mennesker fra en bestemt kultur, men samtidig vil man ha med et dynamisk aspekt, der det som skjer i hvert enkelt møte også blir viktig å få frem på grunn av at det representerer mangfold og endringer. Hvert møte er unikt fordi det er mennesker som møtes, men en kan også være forberedt med å ha kunnskap om egen og andres kulturelle forståelse (Bergersen, 2017, s. 165).

Gjennom tverrkulturelle møter kan kulturelle rammer enten overvurderes eller undervurderes. Ved å tenke at forskjellene er større enn de er kan dette være en hindring for den kulturelle brobygningen man ønsker å oppnå. Dersom man undervurderer at forståelsen og de kulturelle

referanserammene er ulik, kan det oppstå misforståelser som kan ta lang tid å oppklare og avdekke. Ved å ta forgitt at den man kommuniserer med har lik førforståelse som en selv, er det et tegn på at den tverrkulturelle kompetansen mangler, og når kommunikasjonen er dårlig, er det mulig at begge parter tenker at det er den andre som misforstår og må endre seg (Bergersen, 2017, s. 166).

Ved å knytte et dynamisk kulturbegrep til tverrkulturell kommunikasjon blir fokuset hvilke verdier, normer og egenskaper menneskene gjør gjeldende i et kulturmøte. Kommunikasjon er en prosess der partene skifter posisjoner, meninger og kunnskap gjennom dialog i samspill med andre. Kultur vil derfor ikke være noe man har, men noe man gjør (Bergersen, 2017, s. 166).

2.3 Interkulturell kompetanse

Når en arbeider med flerkulturelle foreldre er det viktig at barnehagepersonalet tilegner seg noe kunnskap om interkulturell kompetanse (Bøhn og Dypedahl, 2017, s. 14-17).

Ifølge Bøhn og Dypedahl (2017) handler interkulturell kompetanse om evnen til å kommunisere på en passende og hensiktsmessig måte med mennesker med en annen kulturell bakgrunn. Tidligere ble ofte interkulturelle ferdigheter forbundet med utenlandske reiser eller å ha besøk av utenlandske personer. I dag blir interkulturelle utfordringer diskutert mer i nærmiljøet. Konsekvensen av denne utfordringen er økning i globalisering og migrasjon. Interkulturell kompetanse er ikke bare relevant i kommunikasjonen med mennesker med ulik bakgrunn, men ved å ha denne kompetansen blir man også flinkere til å forholde seg til ulikheter mellom mennesker generelt (Bøhn og Dypedahl, 2017, s. 14-17).

Det er viktig at personalet har interkulturell kompetanse når de skal arbeide med foreldre som har ulik kulturell bakgrunn og tilhørighet. For at den interkulturelle kommunikasjonen skal kunne utvikles er det viktig å ta utgangspunkt i gode intensjoner og ha et åpent sinn. I tillegg til å ha kunnskap om dette, er det viktig at begge parter har gjensidig respekt og forståelse for hverandre bakgrunn. Da blir samhandlingen lettere (Bøhn og Dypedahl, 2009, s. 13).

Det kan oppstå problemer i interkulturell kommunikasjon også, et av de største problemene er antagelsen om at andre er som oss. Altså at de tenker og handler slik som vi gjør, men sånn er

det ikke. Alle mennesker er forskjellig, ikke bare de med annen kultur, men mennesker generelt. Noen mennesker mener frihet for enkeltindividet er det høyeste gode, mens andre setter respekt for familiens kollektive ære høyere (Bøhn og Dypedahl, 2009, s. 16).

2.4 Mangfold

Begrepet mangfold er mye brukt i flere sammenhenger, men mangfold er ikke noe nytt. Mangfold handler om at vi er forskjellig. Et mangfoldig samfunn påvirker oss som individer, både som privatpersoner, men og som arbeidstakere, det påvirker oss som gruppe, organisasjoner og samfunnet vårt. Mangfold betyr forskjellighet eller sammensatthet, begrepet peker mot variasjon og heterogenitet (Larsen og Slåtten, 2019, s. 50-51).

Ifølge Krogstad (2016), som skriver om den flerkulturelle barnehagen, er det viktig å ha i bakhodet at ikke alle minoriteter har samme kultur, og at man ikke kan se på flerkulturelle personer som alle andre enn norske personer. Majoriteten av befolkningen er ikke en homogen gruppe, men består av et bredt utvalg ulike og unike personer. Ved å ha et syn på flerkulturelle som en gruppe kan dette bidra til å fremmedgjøre individer og grupper i lys av å ville anerkjenne flerkulturelle perspektiver (Krogstad, 2016, s. 34).

Mangfold kan være både synlig og ikke synlig. Som regel er det lett å se forskjellighet i kjønn og alder, etnisitet og funksjonsnivå kan også være lett å se. Religiøse symboler kan si noe om religiøs tilhørighet, men religionstilhørighet er ofte usynlig. Ut fra klær og utseende kan man mene at noen tilhører en bestemt kultur, men det er ikke enkelt. Vi kan også se på den sosiale klassen, den kan være usynlig, men og synlig ved å se på bruken av dyre klær eller utstyr (Larsen og Slåtten, 2019, s. 53).

Mangfold i barnehagen blir særlig knyttet til kulturelt, religiøst og språklig mangfold. Temahefte om språklig og kulturelt mangfold (Gjervan, 2006, s. 7) legger særlig vekt på mangfold som en ressurs. I dette kapittelet skal jeg se nærmere på hvordan barnehagen møter et mangfold.

2.5 Begrepene i et mangfoldig samfunn

To begreper som ofte blir brukt for å definere og omtale mennesker i et flerkulturelt samfunn er minoritet og majoritet. Disse begrepene sier noe om antall og beskriver en posisjon i

samfunnet i forhold til dominans. Ordet minoritet kommer av ordet minor og kan brukes om noe som er mindre, sekundært eller avhengig av noe. Ordet majoritet kommer av major og kan brukes om noe større, som har mer betydning eller er dominerende i forhold til noe. I Norge har det alltid eksistert nasjonale minoriteter, for eksempel kvener, jøder og romanifolket (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 21). Aasen (2003) skiller mellom nasjonale minoriteter som har hatt langvarig tilknytning til Norge og minoritetsbegrepet som i dag betegnes til mennesker som har innvandret i senere tid (Aasen, 2003, referert i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 21). Ifølge Gjervan, Andersen og Bleka kan begrepet minoritetsbakgrunn knyttes til mennesker som har innvandret til Norge de siste årene (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 21). Jeg vil derfor bruke begrepet minoritetsbakgrunn i oppgaven når jeg omtaler foreldre som er innvandrere.

2.6 Barnehagens møte med mangfold

Det kan sies at norske barnehager har blitt mer mangfoldig på flere måter. Ifølge statistisk sentralbyrå (2021) går 93,4 prosent av alle barn i alderen 1 til 5 år i barnehagen (Statistisk sentralbyrå, 2021). Alle barn har rett til barnehageplass og det har ført til at aldersgruppen i barnehagen har endret seg, det er i dag flere småbarn som går i barnehagen enn det var tidligere. Mangfold og flerkulturell forståelse bør være en naturlig del av barnehagen. Ifølge Gjervan, Andersen og Bleka (2012) er det ulike måter å møte mangfold på. Å se på mangfold som en ressurs kan skape mulighet for å utvikle barnehagen, men en annen måte å se mangfold på er å se på det som et problem eller et hinder for barnehagens virksomhet (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012, referert i Glaser, 2018, s. 113).

Lund (2021) skriver om likhetsfellesskap og at alle skal like muligheter og rettigheter, uavhengig av hvilken kultur de har, og det skal være i tråd med den offentlige politikken, som har som mål at utdanning skal bidra til rettferdighet og sosial utjevning. Dette kalles for likhetsfellesskap. Pedagogiske ledere møter både barn og foreldre med ulike forståelsesrammer og de må derfor balansere mellom dilemmaer om likeverd og likhet på den ene siden, og ulikhet og mangfold på den andre siden. I likhetsfellesskapet skal alle barn gis like muligheter til utvikling og læring, og man skal se bort ifra kulturelle forskjeller og det kulturelle mangfoldet som eksisterer i barnehagen (Lund, 2021).

I det pedagogiske arbeidet er vår holdning til mangfold veldig viktig. I mine tre år som barnehagelærerstudent og student i praksis har jeg observert ulike holdninger til mangfold. Det har vært veldig ulikt fra barnehage til barnehage, jeg har observert at noen foreldre med minoritetsbakgrunn blir møtt med lite forståelse og tilnærming som har ført til konflikter mellom foreldre og personalet. Det handler om hvordan barnehagen forholder seg til mangfoldet og hvilke kunnskaper og erfaringer personalet i barnehagen har til mangfoldet i barnehagen. Barnehagen har formelle rammer de skal forholde seg til, men det betyr ikke at det blir utført i praksis. Det er mulig dette handler om hva ledelsen i barnehagen gjør det til, det er lite initiativ derfra og de kan gjerne se på mangfold som et problem og ikke en ressurs. Rammeplanen slår fast at barnehagen skal «fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Det står også i rammeplanen at «barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Foreldregruppen i en barnehage er mangfoldig og sammensatt, barnehagen blir møtt med ulike verdisyn og ulik kulturell og religiøs tilhørighet. Der det er større forskjeller i verdisynene vil det være mer utfordrende å få til et godt foreldresamarbeid. Det vil derfor være nødvendig å møte ulike foreldre med åpenhet og anerkjennelse. Holdningene til en pedagog bør være inkluderende og ikke-dømmende i møte med ulike foreldre, altså være sensitiv, forståelig og vise respekt (Glaser, 2018, s. 93).

Ifølge Bakken (2016), som blant annet skriver om ulike forståelser av oppdragelse og barns beste kan samarbeid med foreldre fremstå som utfordrende dersom noen har et annerledes syn på oppdragelse og en annen virkelighetsoppfattelse enn deg selv eller at de uttrykker at de er sterkt uenig med hvordan du arbeider med deres barn (Bakken, 2016, s. 67).

2.7 Ulike tilnærminger til mangfold

Å omtale en barnehage som flerkulturell vil si at barnegruppen er sammensatt av barn med ulik språklig, kulturell og religiøs bakgrunn. Denne beskrivelsen sier noe om eksistensen av et flerkulturelt mangfold, men den sier nødvendigvis ikke noe om konsekvensen av et slikt mangfold. Det viser ikke at en flerkulturell barnehage har en flerkulturell pedagogisk

tilnærming. Hvilke tilnærminger barnehagen har, er mye avhengig av hvilke kompetanse, evne og vilje personalet har til å håndtere en flerkulturell situasjon (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 61). Å forholde seg til ulike kulturelle mangfold i barnehagen kan bli sett på som en positiv utfordring og ressurs, men det kan også bli møtt som en negativ og uønsket situasjon. Vi kan se på to ulike pedagogiske tilnærminger til mangfold: *Problemorientert og ressursorientert tilnærming til mangfold*. Problemorientert tilnærming kan bli definert som å ta lite hensyn til foreldre og barn med ulik kulturell bakgrunn. Pihl (2000) mener at en slik pedagogisk tilnærming vil barnehagen ignorere de språklige og kulturelle ressursene som ikke hører til under det som oppfattes som det norske (Pihl, referert i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 63).

Kompetansen som personalet har, kan ha stor betydning for hvordan praksisen i flerkulturelle barnehager blir utført, dette har Nornes-Nymark og Bergersen konkludert med og de har undersøkt hvordan barnehagepersonale beskriver flerkulturell praksis i egen barnehage. Det vi kan se på da er flerkulturell kompetanse, som kan bedres ved at barnehagepersonalet er bevisst på egne holdninger og barnehagens hverdagspraksis. Kompetansen som personalet har kan ha stor betydning for hvordan praksisen blir utført i flerkulturelle barnehager (Nornes-Nymark & Bergersen, 2021, s. 164). Nornes-Nymark og Bergersen (2021) har gjort en empirisk undersøkelse og det blir derfor relevant i min oppgave og bruke dette.

Det vi også kan kalle en problemorientert tilnærming er å se mangfoldet som et hinder for å lære norsk eller at mangfoldet er utenfor den normale virksomheten. Dersom personalet har en slik holdning eller handler etter dette, kan det ofte skyldes manglende kompetanse, og grunnleggende holdninger om at kulturell og språklig homogenitet er et naturlig utgangspunkt og mål for barnehagen og samfunnet (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 63). I forbindelse med en slik tilnærming kan vi se på et eksempel fra en barnehagelærer:

Jeg gruer meg til høsten, for da kommer femti prosent av gruppa mi til å bestå av minoritetsbarn. Det kommer til å bli mye ekstraarbeid både med foreldre som ikke forstår, og unger som må ha hjelp til alt mulig (Kibsgaard og Husby, 2009, sitat i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 63).

Dette utsagnet viser at barnehagelæreren er usikker og gruer seg til å ta imot minoritetsspråklige barn og foreldre i barnehagen. Barnehagelæreren er redd for at det vil

kreve mer arbeid, og mulig usikker på sin egen kompetanse. Dette blir en problemorientert tenkning og i praksis vil det bety at personalet i barnehagen oppfatter det norske som det normale og minoritetsbefolkningens ulike språk, kulturer og religioner blir oppfattet som avvikende og unormalt (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 64).

Personalet har en ressursorientert tilnærming til mangfold når kulturelt og språklig mangfold er en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering, og dersom personalet gir rom for det og tar konsekvensen av mangfoldet i sin utvikling av barnehagen (Hauge, 2009, referert i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 67). Dette er det motsatte av problemorientert tilnærming.

Ved å ha en slik tilnærming kan personalet se på det positive med mangfoldet og gjøre det synlig i hverdagen. Dette kan for eksempel gjøres ved å inkludere foreldrene til å fortelle om deres kultur, og dermed kan personalet synliggjøre eksistensen av mangfoldet og bruke det som en ressurs for å vise variasjoner i verdier, livssyn og religion. Personalet kan samtidig legge til rette for at barna får oppleve kulturelt fellesskap. Å vise likheter og ulikheter kan være en grunnleggende forståelse og innsikt i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 67-68).

Ressursorientert tilnærming til mangfold handler om at forskjellene på språk, kultur og religion blir sett på som en berikelse for fellesskapet i barnehagen. Samt at alle barn, foreldre og personale er inkludert i det flerkulturelle fellesskapet til barnehagen. Språk, kultur og religion skal anerkjennes og være synlig i barnehagens innhold, planer og organisering, barnehagen skal og ha en flerkulturell pedagogisk forankring (Gjervan, 2006, s. 8). Vi kan bruke ressursorientert og problemorientert tilnærming som et analyseverktøy for å se eget arbeid i barnehagen med et kritisk og reflekterende blikk. Det betyr ikke nødvendigvis at en barnehage bare er ressursorientert eller bare problemorientert, men vi kan vurdere vårt eget arbeid opp mot et flerkulturelt pedagogisk arbeid (Gjervan, 2006, s. 10).

Barna i barnehagen vil få en positiv tilnærming til mangfoldet dersom personalet i barnehagen opplever det som verdifullt. Foreldre vil også kunne oppleve at de blir mer verdsatt, anerkjent og respektert. Personalet i barnehagen skal være rollemodeller for barn og foreldre, dette skal jeg komme tilbake til senere. Deres holdninger og handlinger vil derfor være svært viktig i møte med mangfoldet for barns utvikling av sosial kompetanse. Ved å ha en ressursorientert

tilnærming kan det bidra til mer inkludering og forebygge diskriminering mellom barna (Gjervan, 2006, s. 19).

2.8 Godt foreldresamarbeid

Et godt foreldresamarbeid bidrar til å styrke barnets trivsel, utvikling og læring. Det vil derfor være viktig å utvikle gode samarbeidsferdigheter slik at en er godt forberedt til å møte mange og ulike foreldre. Barnehagen blir møtt av foreldre med ulike krav, forutsetninger og forventninger, det er derfor viktig at personalet har flerkulturell kompetanse og er faglig oppdatert på hva som kjennetegner det moderne velferdssamfunnet (Glaser, 2018, s. 13). For at barnehagelæreren skal kunne fungere som en støttespiller for ulike foreldre kreves det flerkulturell kompetanse, sensitivitet, kommunikasjonsferdigheter, relasjonskompetanse, profesjonalitet og respekt for ulike foreldres kultur og verdisyn (Glaser, 2018, 14).

Ravn (1995) mener at et samarbeid er et forhold mellom mennesker som respekterer hverandres ulike kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger mot samme mål på grunnlag av en felles sum ressurser (Ravn, 1995, referert i Glaser, 2018, s. 67).

Det er viktig å ha kjennskap til at foreldre har tilknytning til ulike land når en samarbeider med foreldre med minoritetsbakgrunn. Med det menes det at hver enkelt familie har deres historie og deres personlighet som vil være med å prege hvordan hverdagslivet leves. Foreldrene har ulik sosial og kulturell bakgrunn, ulikt utdanningsnivå, samt ulike erfaringer med barnehager og ulike livssituasjoner. Disse forskjellene vil være med å påvirke foreldrenes ønsker og behov for barnehagen (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 89-90). Det vil derfor være personalet i barnehagen sitt ansvar for å både ta initiativ til og utvikle samarbeidet med foreldrene i barnehagen. Noe vi bør tenke over, er hvilke kompetanser som er viktig for å ivareta dette. Viktige kompetanser som personalet bør tilegne seg i samarbeid med foreldre er kunnskaper, holdninger og ferdigheter (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 93). Kunnskap om kulturell variasjon kan bidra til bedre samarbeid og forståelse med minoritetsforeldre (Bakken, 2016, s. 68).

Lindhardt & Askeland (2016) har undersøkt hvordan man kan få til et godt foreldresamarbeid og da skal foresatte få mulighet til å medvirke i barnehagehverdagen. Det er personalets ansvar å invitere foreldre til å få medvirke. Personalet skal invitere ved å gi foresatte den

informasjonen de trenger og begrunne barnehagens virksomhet. Det er viktig å legge til rette slik at foresatte kan gi tilbakemeldinger om hva de ønsker å medvirke i og hvordan de kan delta (Lindhardt & Askeland, 2016, s. 147).

Grunnlaget for å få til et godt samarbeid mellom personalet og foreldre blir på mange måter lagt ved å etablere et godt samarbeid internt i personalgruppen. Holdninger og verdier som er i personalet, vil prege måtene man møter foreldre på (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 93).

2.9 Utfordringer ved foreldresamarbeid

For å fremme et godt foreldresamarbeid er samtalen med foreldrene en av metodene som blir tatt i bruk. I de aller fleste tilfeller fungerer samtalen mellom personalet og foreldrene på en god måte, men noen ganger vil det å snakke med foreldre oppleves som vanskelig, spesielt om man skal ta opp noe som er vanskelig som man tror foreldre vil reagere negativt på. Det vil ofte være mange muligheter for å sikre et godt foreldresamarbeid på før det eventuelt blir nødvendig å ta opp noe som er vanskelig. Det er veldig sjeldent å ta opp og snakke om noe vanskelig i et av de første møtene eller samtalene du har sammen med en forelder (Drugli og Onsøien, 2013, s. 11). Selv om det er viktig at både den profesjonelle og foreldrene påvirker hvordan samarbeidsrelasjonen utvikler seg, er det likevel den profesjonelle sitt ansvar at samarbeidet skal fungere. Det er den profesjonelle sin oppgave å legge til rette for åpenhet, kontakt, tillit og dialog. Dersom det vil bli nødvendig å snakke med foreldre om noe som bekymrer en eller det oppstår problemer, vil det bli mye lettere å gjøre det om samarbeidet har etablert en grunnmur i form av åpenhet og tillit som er gjensidig fra både personalet og foreldrene. Det er alltid den profesjonelle som må sørge for at dette blir opprettholdt og fungerer på daglig basis fordi makten ligger i yrkesrollen. Foreldre kan selv velge om de vil være konstruktive eller ikke i forhold til samarbeidet, mens personalet må ha faglig ansvar slik at foreldresamarbeidet vil fungere (Drugli og Onsøien, 2013, s. 12-13).

Vi kan se på tillit og mistillit i barnehagen ved at det ikke handler om følelser, men en måte å handle på. Foreldre som viser tillit til de ansatte i barnas barnehage vil ikke undersøke om det finnes noe grunn til mistillit. Men om foreldre nærer seg mistillit til at de ansatte i barnehagen ikke gjør en god nok jobb, kan de dukke opp uanmeldt i løpet av barnehagehverdagen for å observere jobben de ansatte gjør. I et moderne samfunn er nødvendig å ha tillit til mennesker

man ikke kjenner så godt, men som inngår i en institusjon, som for eksempel barnehagen. Men tilliten til institusjonen svekkes, det kan være noe man selv erfarer eller man kan høre noe gjennom andre eller noe man leser (Lindhardt & Askeland, 2016, s. 144).

I kapitlet har det blitt redegjort for teori som er relevant for å svare på problemstilling i studien. Videre vil det presenteres en litteraturstudie som er metoden for å undersøke problemstillingen.

3.0 Metode

I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for metodevalg, jeg vil også utdype min tilnærming og gjennomføring av forskningsprosessen. Det blir også lagt til rette for hvilke metode som er blitt brukt i oppgaven, og hvor jeg har utført litteratursøket for å finne forskning som er relevant. Hensikten med denne oppgaven er å finne ut hva forskning sier om kommunikasjon med foreldre med annen kulturell bakgrunn og hvilke utfordringer man kan møte på.

3.1 Hva er metode?

Aubert (1985) hevder at «en metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel tjener formålet, hører med i arsenalet av metoder» (Aubert, sitert i Dalland, 2021, s. 53).

Ifølge Dalland (2021) er metoden man velger det som hjelper til å samle nødvendig data, det vil altså si den informasjonen jeg trenger til undersøkelsen min. Man kan skille mellom kvantitative og kvalitative metoder. Kvantitativ metode er målbart og gir informasjon ved hjelp av tall. Disse tallene gir muligheter til å blant annet regne ut hvor mange barn av minoritet som går i barnehagen i forhold til norske barn. Denne informasjonen kan for eksempel brukes gjennom en tabell, grafiske figurer eller statistiske mål. Kvalitativ metode handler derimot om å fange opp og tolke opplevelser og meninger fra mennesker. Informasjon om dette kan ikke tallfestes eller måles, men blir hentet ut fra observasjon eller intervju (Dalland, 2021, s. 54). Uansett hvilken metode man velger å bruke er det viktig at kildene og opplysningene man finner er relevant for problemstillingen i undersøkelsen.

3.2 Litteraturgjennomgang som metode

Metoden jeg har valgt i denne bacheloroppgaven er å gjøre en litteraturstudie eller en litteraturgjennomgang, som er en kvalitativ metode. Ifølge Pettersen (2008) er litteraturstudie en teoretisk oppgave som baseres på data og materialer som er hentet fra bøker og andre skriftlige kilder som er aktuell for det valgte temaet (Pettersen, 2008, s. 121). Litteraturstudie handler om å utføre et systematisk søk og svare på en problemstilling som er tydelig formulert gjennom å velge, analysere og vurdere relevant forskning innenfor et valgt tema. Ved å bruke litteraturstudie som metode skal resultatet være så lite som mulig avhengig av den som foretar

undersøkelsen (Forsberg og Wengstrøm, 2008, s. 31-34). Idealet med en litteraturstudie er at en annen forsker skal kunne oppnå det samme resultatet som deg selv ved å følge samme fremgangsmåte (Dalland, 2021, s. 56).

«En litteraturgjennomgang er en systematisk gjennomgang av eksisterende forskning innenfor et spesifikt tema eller fagfelt» (Persson, 2022, s. 13). Litteraturgjennomgang handler ikke bare om hva du har lest og at du har lest, men også om å komme med noe eget til det som allerede er skrevet om temaet du har (Persson, 2021, s. 13). Hensikten med å skrive en litteraturgjennomgang er å bygge et grunnlag slik at en kan uttale seg om et spesifikt tema. Ved å gå systematisk gjennom det som tidligere er skrevet blir vi eksperter på temaet vårt. Jeg kan derfor bruke litteraturgjennomgangen som det kunnskapsgrunnlaget jeg bygger opp for å kunne uttale meg. Det er viktig å forstå litteraturen og ha en oversikt over litteraturen rundt temaet. Litteraturgjennomgang kan derfor kalles litteraturoversikt (Persson, 2022, s. 14).

Litteraturgjennomgang er en nødvendig øvelse i alle forskningsprosjekt, og Bukve (2016) sier at det er det viktigste verktøyet vi har for å plassere vårt eget arbeid i et forskningsfelt og gi det en faglig sammenheng (Bukve, sitert i Persson, 2022, s. 14). Å gjøre en litteraturgjennomgang er en krevende øvelse som tar tid og krefter, men samtidig er det en spennende og lærerik prosess som gjør at når du er ferdig med oppgaven vil du sitte igjen med mye mer informasjon om temaet ditt enn hva de fleste andre vil gjøre (Persson, 2022, s. 14). Teoridelen i oppgaven kan også sies å være en litteraturgjennomgang, da jeg her viser til relevante aspekter ved problemstillingen min og setter den i kontekst. De to artiklene jeg har valgt å analysere og sammenligne, svarer direkte på hovedspørsmålet mitt.

3.3 Metodens svake og sterke sider

I denne oppgaven har jeg valgt å ta for meg to artikler som jeg skal sammenligne og komme tilbake til i kapittel 4 av oppgaven. En svakhet ved denne metoden er omfanget, da jeg ikke kan ta for meg alle forskningsartikler eller all litteratur som finnes om temaet mitt. Samtidig kan det å begrense litteratursøket og metoden til å sammenligne to artikler føre til at jeg kan sette meg mer inn i de valgte artiklene og bøkene jeg velger å bruke. Vi kan derfor si at både en kvalitativ og kvantitativ undersøkelse kunne vært relevant for oppgaven. Samtidig ser jeg for meg at det kunne vært utfordrende å gjennomføre en kvantitativ undersøkelse da omfanget av oppgaven ikke er særlig stort, og nødvendig mengde fagstoff kunne blitt for krevende. En

kvantitativ undersøkelse gir rom for å analysere data i form av målbare enheter (Dalland, 2021, s. 54). Med bakgrunn i dette og problemstillingen jeg ønsker å finne ut av, vil en kvalitativ undersøkelse være mer hensiktsmessig. I denne oppgaven er ikke ønske å finne frem til målbare data om i hvor stor grad foreldresamarbeidet er bra, men heller arbeidsmåter for å gjøre det bra. Dalland (2021) skriver at en kvalitativ metode er for å fange opp meninger og opplevelser som ikke kan tallfestes (Dalland, 2021. s. 54).

3.4 Litteratursøk

Den første forskningsartikkelen som blir presentert i neste kapittel er en artikkel vi har hatt på pensum i emnefordypningen tredje året og som passet veldig bra med problemstillingen min.

For å finne den andre forskningsartikkelen brukte jeg Google Scholar. Jeg startet med å søke på norsk og da skrev jeg (foreldresamarbeid minoritetsspråklige foreldre), dette ga meg veldig lite treff og lite som var relevant til mitt tema. Jeg valgte derfor å søke på engelsk i stedet. Da skrev jeg inn (communicate with parents in childcare other cultures), da fikk jeg opp 92 100 treff. Deretter begrenset jeg søket til artikler gjort de siste 10 årene, etter 2012. Da fikk jeg opp 20 700 treff. Jeg bladde litt nedover første siden og fant da den andre forskningsartikkelen som blir presentert i oppgaven i neste kapittel.

4.0 Presentasjon av forskningsartiklene

Jeg har valgt ut to forskningsartikler til denne oppgaven, og jeg vil i dette kapittelet presentere de med sammendrag, metode og de funnene som ble gjort. Jeg vil sammenligne to artikler fra barnehager i to ulike land, men anser finsk kultur og barnehagetradisjoner som relativt sammenlignbar med norsk, og artiklene hadde mye til felles i metode og funn og var derfor bra å bruke disse to i litteraturstudien min.

4.1 Early childcare as arenas of inclusion: the contribution of staff to recognising parents with refugee backgrounds as significant stakeholders

Denne forskningsartikkelen er skrevet av Anne Grethe Sønsthagen. Den ble publisert i *European early childhood education research journal* i 2020.

Sammendrag:

Denne artikkelen tar for seg en studie hvor det ble undersøkt hvordan personalet i to barnehager anerkjenner foreldre som har flyktningbakgrunn. Hovedfunnene er at foreldrene som regel er fornøyde med å ha barna i barnehagen og opplever at de blir passet på. Likevel vet foreldrene lite om hva barna gjør på i barnehagen, og de må som regel spørre for å få vite. For at foreldrene skal ha et godt samarbeid med personalet må de ha en viss mengde norskkompetanse. Hvis ikke dette er oppfylt må det være en god kjemi mellom foreldre og personalet som kan veie opp for manglende norskkompetanse. Personalet må være bevisst på sitt ansvar og reflektere over hva som skal til for å få et godt samarbeid.

Metode:

I denne forskningen er det blitt brukt to barnehageinstitusjoner. Det er blitt samlet inn data ved hjelp av dagbøker personalet har skrevet, intervjuer med både personalet, ledelsen og foreldre med flyktningbakgrunn. I tillegg er det gjort observasjoner av møter mellom foreldre og personalet.

Funn:

I artikkelen pekes det på flere resultater fra studien. Dersom foreldrene behersket norsk på et visst nivå ble de oppfattet som mer interessert. Dersom de ikke hadde denne kompetansen var man avhengig av at det var en god kjemi mellom personalet og foreldrene for å veie opp for

manglende språkferdigheter. I tillegg burde foreldrene kunne de sosiale kodene til barnehagen og tilpasse seg disse.

I denne studien fant de at foreldre med flyktningbakgrunn påpekte at de var fornøyde med å ha barnet sitt i barnehage. De opplevde personalet som smilende og imøtekommende. Foreldrene synes også at personalet prøvde sitt beste å kommunisere med dem til tross for svak norskkompetanse. Samtidig påpekte foreldrene at de måtte spørre om dagen til barnet, og hvis de ikke spurte så fikk de ikke noe informasjon. Gjennom observasjoner fra studien fant man at dette gjaldt alle foreldrene, uavhengig av bakgrunn.

Det pekes også på at barnehagene ikke ble en naturlig arena for inkludering av foreldre med flyktningbakgrunn. Blant annet visste foreldrene lite om det pedagogiske opplegget og hva barnet egentlig gjorde på i barnehagen. Dette er en viktig del av jobben til personalet og her er det dermed forbedringspotensialer, ifølge forskeren bak studien. Ettersom foreldre hadde lite erfaring med barnehage fra hjemlandet, så har de vært fornøyde med å vite at barnet blir passet på og at barnet har fått venner i barnehagen. De har dermed kanskje ikke hatt så høye forventninger til barnehagen og ikke visst hva de skal spørre om.

Til slutt i artikkelen kommer forskeren med egne tanker rundt samarbeid. Den ideelle situasjonen hvor personalet og foreldre blir sett på som like parter som har fullverdige samtaler og utveksling av forskjellige meninger, er kanskje ikke alltid mulig. Forskeren spør hva som er en god samtale, et godt samarbeid, og om det kanskje er forskjellige måter å oppnå dette på. Kanskje er det viktigste at personalet er bevisst på sitt ansvar, makt og er reflekterer rundt dette og hvordan å møte foreldre på best mulig måte.

4.2 Immigrant Parents' Perspectives on Early Childhood Education and Care Practices in the Finnish Multicultural Context

Denne artikkelen er skrevet av Anna-Leena Lastikka og Lasse Lipponen. Den ble publisert i *International Journal of Multicultural Education* i 2016.

Sammendrag

I denne studien er det 13 foreldre med immigrasjonsbakgrunn som har blitt intervjuet og det er mange positive funn. Disse funnene er delt inn i fire kategorier: dialog og gjensidig

forståelse, kulturelt og språklig mangfold, samarbeid, og støtte og individuell oppmerksomhet. Funnene er for det meste positive, og foreldrene hadde stort sett gode opplevelser med personalet. De ble møtt med respekt, åpenhet, forståelse og fikk mulighet til å si sin mening. Personalet var flink til å gjøre tilpasninger og lot foreldrene medvirke.

Metode

Metoden som ble brukt var en kvalitativ intervjumetode brukt på foreldre med immigrasjonsbakgrunn. Studien bestod av 13 foreldre hvor barna gikk i en barnehage (daycare center) i Helsinki. Foreldrene hadde forskjellig bakgrunn, blant annet Kosovo, Bangladesh, Russland, og Irak. De hadde også forskjellig religion. Det er en liten studie, og de fleste av funnene er positive. Forskerne peker på at ettersom studien er av såpass liten størrelse vil den ikke være overførbar til hele samfunnet, men at man likevel kan trekke noen større linjer ut ifra studien.

Funn

Funnene er delt inn i fire kategorier og vil bli forklart nærmere under.

Dialog og gjensidig forståelse

For foreldrene var det viktig med daglig kommunikasjon slik at de kunne få vite hva barna deres hadde gjort på den dagen og hvordan de hadde hatt det. I tillegg var de fornøyd med møter, meldinger og informasjon som barnehagen kom med. For noen foreldre var det ekstra viktig å vite det meste som skjedde i barnehagen slik at de kunne ha samtaler rundt det hjemme. Foreldrene synes også det var viktig med en felles forståelse og dette ble bygget på bakgrunn av tillit og respekt. Det var ikke alltid enkelt, og det var avgjørende at personalet hadde en positiv innstilling når det kom til mangfold.

Kulturelt og språklig mangfold

Personalet hadde respekt for kulturelle forskjeller og var imøtekommende med tanke på blant annet mat og religiøse innslag. I tillegg var det skrevet hilsener på forskjellige språk inne i barnehagen, og de sang sanger på forskjellige språk. I tillegg hadde denne barnehagen egne foreldremøter for immigrantforeldre og barnehagen hadde også tilgang på tolker som kunne hjelpe med kommunikasjon. Personalet støttet foreldrene på bruk av morsmål hjemme og så på tospråkighet som en kognitiv fordel for barna.

Samarbeid

Foreldrene likte godt at det var tilstelninger i barnehagen slik at de kunne bli kjent med andre foreldre, og de skulle gjerne ønske det var flere anledninger hvor man kunne bli kjent med andre foreldre. I tillegg synes de det var viktig med samarbeid mellom foreldre og personalet. Foreldrene fikk også lov å være med å medvirke, men noen skulle ønske de kunne få være med å bestemme enda mer, for eksempel rundt timeplanen til barna.

Støtte og individuell oppmerksomhet

Foreldrene som ble intervjuet ga uttrykk for at møtene med barnehagen og personalet hadde bedret livene deres på flere måter. De følte seg blant annet som bedre foreldre på grunn av støtten fra personalet. Samtidig ønsket noen av foreldrene flere tilbakemeldinger angående barna deres. For eksempel ønsket de ros dersom barnet deres hadde gjort noe bra, eller foreldrene hadde lært dem noe.

4.3 Sammendrag av artikler

Når man ser på de to forskningsartiklene kan man se at det er en del likheter. Begge artiklene setter fokus på hva foreldrene synes om barnehagen og kommunikasjonen med personalet. Det kommer frem i begge artiklene at foreldre er fornøyde med å ha barna sine i barnehagen og at de blir passet på, samt gode opplevelser med personalet. I begge artiklene blir det lagt vekt på gode opplevelser med personalet og hvorvidt personalet anerkjenner foreldrene. Det er mest positivt å si om personalet med tanke på foreldresamarbeid, hvor foreldrene blir møtt med respekt og åpenhet, samt personalet lar foreldrene medvirke i barnehagehverdagen. En annen likhet som kan trekkes frem gjelder metode, og innebærer at det i begge studiene er blitt brukt intervju med foreldre med annen bakgrunn og kultur som datamateriale.

Forskningsartiklene peker begge på dialog og kommunikasjon med foreldre, men i den første forskningsartikkelen kunne kommunikasjonen vært enda bedre fra personalet sin side da foreldre ofte måtte spørre om dagen til barnet, og dersom de ikke spurte fikk de heller ikke vite. I motsetning til den andre forskningsartikkelen hvor foreldrene var veldig fornøyd med kommunikasjonen og at personalet fortalte om dagen til barnet.

Det som var mest ulikt med disse artiklene var kanskje at i den første artikkelen kunne foreldrene blitt mer involvert i det pedagogiske opplegget og få vite litt mer om hva barna

gjorde på i barnehagen. I motsetning til den andre artikkelen var foreldrene fornøyd med informasjonen de fikk av personalet og at de fikk ha medvirkning i barnehagehverdagen, selv om de gjerne ville ha medvirket mer.

5.0 Drøfting

5.1 Drøfting av den finske artikkelens funn

Av de to forskningsartiklene kommer det frem ulike syn på mangfold i barnehagene. I den finske artikkelen kan det argumenteres for at barnehagen i studien har en ressursorientert tilnærming til mangfold. Ut ifra intervjuene med foreldrene kan det virke som den finske barnehagen har kulturelt og språklig mangfold som en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering. Dette er, som nevnt i teoridelen, definisjonen på en ressursorientert tilnærming. Den finske barnehagen har ressurser til tolker, de har fokus på medvirkning og de inkluderer foreldrene i planleggingen. De gjør også tilpasninger etter foreldrenes religion og kultur. Det kan se ut som denne barnehagen har interkulturell kompetanse ettersom personalet klarer å kommunisere med foreldrene på en *passende* og *hensiktsmessig* måte. Gjensidig respekt og forståelse er viktig, og av artikkelen kommer det fram at personalet stort sett møtte foreldrene på denne måten.

Denne forskningsartikkelen har, som nevnt tidligere, mange positive funn. Et område hvor foreldrene ønsket mer fra barnehagen gjaldt tilbakemeldinger. De ønsket konkrete tilbakemeldinger når barna hadde gjort noe bra. Det kan argumenteres for at dette er noe de fleste foreldre ønsker, ikke bare de med annen kulturell eller religiøs bakgrunn. På den annen side kan det tenkes at det er lettere for foreldre med samme bakgrunn å spørre, kreve og be om mer fra personalet. En grunn til dette kan være at man har samme morsmål og da blir kommunikasjonen med en gang mye enklere. En annen grunn kan være at man kanskje ikke vet helt hva man skal spørre om, hvis man ikke er kjent med hvordan en barnehage skal være eller hva som er vanlig praksis, dette var også noe som ble påpekt i den norske studien. Det kan også være at språklige utfordringer gjør at man kan være redd for å bli misforstått av personalet.

5.2 Drøfting av den norske artikkelens funn

Artikkelen viser til en studie av foreldre med flyktningbakgrunn. Foreldrene fra studien i Helsinki er immigranter som ikke nødvendigvis er flyktninger. Det kan tenkes at flyktninger i større grad vil ha en annen bagasje, for eksempel emosjonell, som kan prege hverdagen deres på en annen måte enn hvis man er immigrant på grunn av arbeid. Dette er faktorer studiene

ikke viser, men som kan være noe å ha i bakhodet når man drøfter, og som også er viktig å ta med i betraktningen for et personale i en barnehage. Dette vil bli drøftet nærmere senere.

Det kan argumenteres for at personalet i denne studien også har interkulturell kompetanse, fordi foreldrene opplevde personalet som smilende og imøtekommende. På den annen side så kommer det fram av funnene i studien at jo bedre foreldrene behersket norsk, jo mer ble de oppfattet som interessert. I tillegg burde det være en kjemi mellom personalet og foreldrene for å veie opp for manglende språkferdigheter. Dette tyder på at dersom det ikke var kjemi og det ikke var et visst nivå med språkferdigheter, så var kommunikasjonen og samarbeidet vanskeligere. På den ene siden er dette forståelig, det er vanskelig å kommunisere når man har forskjellig morsmål og ikke et felles språk. På den annen side kan det tyde på at personalet burde være bevisst på dette og jobbe mer målrettet med å få til god kommunikasjon og et godt samarbeid på tross av utfordringer. Det kan også tenkes at det trengs mer eller flere ressurser for å få dette til, for eksempel tolk.

Personalet har et ansvar uavhengig av kjemi med foreldre, som rammeplanen tydelig slår fast: «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Det er viktig å gå inn med et åpent sinn uavhengig av kjemi, og ikke være etnosentrisk. Man bør som personal tilstrebe å ha et verdinøytralt syn på andre sin kultur. Dersom foreldrene kunne de sosiale kodene og tilpasset seg disse ble de oppfattet mer seriøst av personalet. På den ene siden kan det være bra å tilpasse seg og på denne måten oppnå en tilhørighet. På den annen side kan man spørre om det burde være nødvendig å kunne sosiale koder for å bli oppfattet som seriøs interessent i barnet og av barnehagen. Et interessant oppfølgingsspørsmål er om dette vil gjelde andre foreldre som av andre grunner ikke alltid «mestrer» de sosiale kodene? Eller om norsk som morsmål veier opp for å ikke kunne de sosiale kodene. Her kan det være relevant å trekke inn at foreldrene hadde flyktningbakgrunn. Det er mye foreldrene skal sette seg inn i, bearbeide og fokusere på når de kommer til et nytt land. Det står ingenting i studien om hvor lenge foreldrene har bodd i Norge, men det kan være noe personalet bør være bevisst på i samarbeid med foreldrene.

Foreldrene med flyktningbakgrunn oppgir at de opplevde at personalet gjorde sitt beste for å kommunisere med dem, men at de likevel måtte spørre om dagen til barnet. Dette gjaldt alle foreldrene, ifølge observasjoner fra studien. I tillegg følte ikke foreldrene seg inkludert, og barnehagene ble ikke en naturlig arena for inkludering. Dette kan tyde på en problemorientert

tilnærming til mangfold. Men det kan også bare være at personalet ikke hadde nok interkulturell kompetanse, at kommunikasjonen ikke var *passende* og *hensiktsmessig* nok. Det kan argumenteres for at brobyggingen mellom personalet og foreldrene med flyktningbakgrunn ikke er god nok. Slike tverrkulturelle møter kan ha utfordringer dersom kulturelle rammer overvurderes eller undervurderes (Bergersen, 2017, s. 166). Dette kan igjen føre til misforståelser. Det kan tenkes at dersom foreldrene hadde kommet med ønsker, så ville personalet kunne innfridd disse. En hektisk hverdag i barnehagen gir ikke alltid rom for de møtene man gjerne ønsker, som barnehagelærer. Dersom barnehagene hadde hatt en løsningsorientert tilnærming til mangfold ville det kulturelle og språklige vært en integrert del av det pedagogiske opplegget. Det kommer ikke tydelig nok fram hva som var tilfellet, og det kan godt være at barnehagene hadde gode pedagogiske opplegg. Uansett årsak vil det kunne vært et tiltak å bedre kommunikasjonen.

Ifølge rammeplanen skal barnehagen «fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på» (Kunnskapsdirektoratet, 2017, s. 9).

5.3 Kommunikasjon og foreldresamarbeid

Videre vil det bli drøftet hvordan man kan bedre kommunikasjonen med foreldre med bakgrunn fra annen kultur. Rammeplanen slår fast at «barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger (Kunnskapsdirektoratet, 2017, s. 9). For at dette skal være mulig å gjennomføre må personalet vite noe om mangfoldet og de forskjellige bakgrunnene til foreldrene. Dersom kommunikasjonen er dårlig vil det være vanskeligere å vite hva foreldrene mener om bestemte temaer, og hva som er viktig for dem og barna deres i en barnehagehverdag. Et tiltak kan være å kalle inn til samtaler, med eventuelt tolk, om mulig, i starten. For å ha et godt foreldresamarbeid er det avgjørende at personalet i barnehagen møter foreldre som ressurspersoner, at de blir anerkjent og at deres ønsker blir inkludert så godt det lar seg gjøre.

I møte med ulike foreldre, er det grunn til å tro at man også vil møte ulike forventninger. Foreldre med minoritetsbakgrunn eller flerkulturelle foreldre har verdier og ulike ønsker, slik

som alle andre. Derfor vil det være viktig at personalet i barnehagen jobber tett med foreldrene slik at barns trivsel og læring fremmes. Det kan argumenteres for at personalet må være bevisst på dette og være bevisst på sitt ansvar i henhold til rammeplanen. Dette var også noe som ble pekt på i den norske studien, at personalet bør være bevisst på sitt ansvar og sin makt, og reflektere rundt dette. På den ene side er dette lettere sagt enn gjort. Det kan være utfordrende å enes om hvilke tiltak som er best. Dersom det er mye sykdom og man bruker en del vikarer, som man gjerne gjør i en barnehage, så vil ikke alltid vikarene være oppdatert eller ha kunnskap om hvordan møte foreldre på best mulig måte. I tillegg er tid, som nevnt tidligere, en knapp ressurs. En mulig løsning på dette, er å innføre en rutine som ivaretar foreldrene ved at det i hovedsak er faste ansatte som har ansvar for å ta imot foreldrene. Vikarene bør også informeres om hvilke verdier og mål barnehagen jobber mot.

Et tiltak kan være å jobbe internt først, slik at alle er enig om hva man bør fokusere på og hvordan man skal gjøre det. På denne måten vil man få et personale som er samkjørt, og idealet vil da være at foreldrene vil bli møtt på en god måte hver eneste gang. Som nevnt tidligere, vil grunnlaget for å få til et godt samarbeid mellom personalet og foreldre bli lagt ved å etablere et godt samarbeid internt i personalgruppen først (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 93). Holdninger og verdier som er i personalet, vil prege måtene man møter foreldre på. Idealet for hele barnehagen, som bør tilstrebes, er en ressursorientert tilnærming til mangfold. Ved en slik tilnærming blir de språklige, kulturelle og religiøse forskjellene sett på som en berikelse i barnehagen, og dette bør være godt synlig. Et startiltak for å jobbe mot dette idealet kan være å kalle inn til ekstra samtaler med de foreldrene man tenker at man trenger å få et bedre samarbeid med. Når man har disse samtalene, bør barnehagelæreren være bevisst på sin makt og sitt ansvar og møte foreldrene med et verdinøytralt syn og ta i bruk interkulturell kompetanse.

6.0 Svar på problemstillingen

«Hvordan kan man kommunisere med foreldre med bakgrunn fra annen kultur, og hvilke utfordringer kan man møte på?»

For å svare på problemstillingen så er noen av utfordringene man kan møte på når man kommuniserer med foreldre fra annen kultur at man overvurderer eller undervurderer kulturelle rammer, som igjen fører til misforståelser (Bergersen, 2017, s. 166).

Kommunikasjon er en stor utfordring, da språket er ulikt og at det dermed blir avgjørende hva som er barnehagens ressurser og foreldrenes språkkunnskaper. En annen viktig utfordring er tid. Det er hektisk i arbeidshverdagen til en barnehagelærer og tid er en knapp ressurs. Man får ikke alltid til de gode møtene med foreldre, uavhengig av bakgrunn, på grunn av tidsmangel. Dette kan også komme av andre begrensede ressurser, som for lite personale. En annen utfordring er samkjøring av personalet. For at foreldrene skal bli møtt på en god måte hver eneste gang er det viktig at man først jobber internt, og at man som barnehage er enig om verdier og holdninger. For å kommunisere med foreldre med bakgrunn fra annen kultur så begynner arbeidet internt. Personalet må jobbe sammen, være enige, opparbeide seg interkulturell kompetanse og ha en ressursorientert tilnærming til mangfold (Pihl, referert i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s.63). I tillegg bør man kalle inn til samtaler, og gjerne flere ganger, med de foreldrene man mener man bør styrke samarbeidet med. I arbeid med foreldrene bør man ha et verdinøytralt og kulturrelativt syn for å forstå andre sin kultur. Målet må være at foreldrene føler seg anerkjent og at man imøtekommer ønsker de måtte ha, så godt som mulig. Barnehagelæreren bør være bevisst sin makt og sitt ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid og ha rammeplanen i bakhodet.

7.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg besvart problemstillingen: «Hvordan kan man kommunisere med foreldre med bakgrunn fra annen kultur, og hvilke utfordringer kan man møte på?». Jeg har tatt for meg relevant teori som kultur, interkulturell kommunikasjon og kompetanse, mangfold og foreldresamarbeid. Jeg har brukt litteraturgjennomgang som metode og tatt for meg to ulike empiriske studier. I diskusjonsdelen har jeg drøftet disse studiene opp mot teori, i tillegg til å drøfte kommunikasjon og foreldresamarbeid. Jeg har besvart problemstillingen og vanlige utfordringer man kan møte på er blant annet språkbarrierer, mangel på tid og samkjøring av personalet. Man må begynne arbeidet med personalet først for å best mulig kunne kommunisere med foreldre med bakgrunn fra annen kultur.

Litteraturliste

- Aare, T. & Blom, K. (2019). *Samfunnet i barnehagen og barnehagen i samfunnet*. Fagbokforlaget.
- Bakken, Y. (2016). Kræsjkurs i flerkulturell kompetanse – bra å vite for et godt samarbeid mellom barnehage og hjem I Y. Bakken & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen: Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (s. 49-70). Fagbokforlaget.
- Bergersen, A. (2017). *Global forståelse: Barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Fagbokforlaget.
- Bøhn, H. & Dypedahl, M. (2017). *Veien til interkulturell kompetanse*. (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. (7.utg.) Gyldendal.
- Drugli, M.B. & Onsøien, R. (2013). *Vanskelige foreldresamtaler: Gode dialoger*. Cappelen Damm Akademisk.
- Eriksen, T.H. & Sajjad, T.A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. (7.utg.). Gyldendal.
- Forsberg, C. & Wengstrøm, Y. (2008). *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (2.utg.). Författarna och bokförlaget Natur & Kultur.
- Gjervan, M., Andersen, C.E. & Bleka, M. (2013). *Se mangfold!: Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. (2.utg.). Cappelen Akademisk Forlag.
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (2.utg.) Universitetsforlaget.
- Johannessen, E. (2007). *Mye er forskjellig – men bare utenpå? Om barn, barneoppdragelse og utdannings i en mangfoldig verden*. Sebu forlag.

- Krogstad, K. (2016). Den flerkulturelle barnehagen – idé og realitet I Y. Bakken & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen: Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (s. 27-47). Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2006). Mangfold og fellesskap i barnehagen – et ressursperspektiv I M. Gjervan. (red), *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/290160-temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2019). *En bok om oppvekst: Samfunnsfag for barnehagelærere*. (5.utg.). Fagbokforlaget.
- Lastikka, A.L. & Lipponen, L. (2016). *Immigrant Parents' Perspectives on Early Childhood Education and Care Practices in the Finnish Multicultural Context*.
<https://eric.ed.gov/?id=EJ1118772>
- Lindhardt, E.M. & Askeland, U. (2016). «Hvis du spør meg ...» Foreldreblikk på mat og måltider i en barnehage med mange etniske minoriteter I Y. Bakken & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen: Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (s. 141-163). Fagbokforlaget.
- Lund, H.H. (2021). «De er jo alle barn» - *Mangfoldskonstruksjoner i barnehagen*.
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/9788215041261-2021-07>
- Nornes-Nymark, M. & Bergersen, A. (2021). Å vere ein fleirkulturell barnehage – moglegheiter og utfordringar i kvardagspraksis I S. Bøyum. & H. Hofslundsengen (red.), *Barnehagelærerrollen: mangfold, mestring og likeverd*. Universitetsforlaget.
- Persson, M. (2022). *Hvordan skrive en litteraturgjennomgang?: En praktisk guide*. Universitetsforlaget.
- Pettersen, R.C. (2008). *Oppgaveskrivingens ABC*. Universitetsforlaget.

Qureshi, N.A. (2008). Beskrivelser av oppdragelse: utslag av definisjonsmakt og eurosentrisme? I A.M. Otterstad (red.), *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold: Fra utsikt til innsikt* (s. 127-148). Universitetsforlaget.

Statistisk sentralbyrå. (2021). *Barnehager* [statistikk].

<https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

Sønsthagen, A.G. (2020). *Early childcare as arenas of inclusion: the contribution of staff to recognising parents with refugee backgrounds as significant stakeholders.*

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1350293X.2020.1755486?needAccess=true>